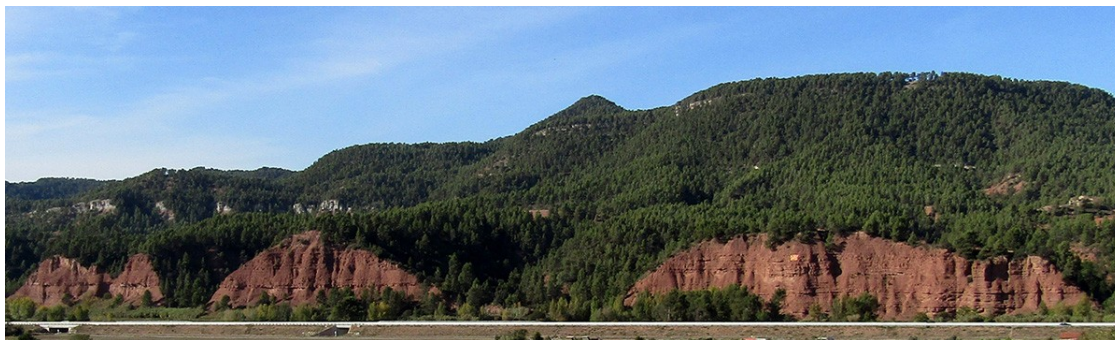

Paisatge | Josep Girabal Guitart i Josep M. Mata-Perelló (Geoparc Mundial UNESCO de la Catalunya Central) | Actualitzat el 16/10/2020 a les 13:17

?Els cingles de la Gavarresa

Passant per l'Eix Transversal a les envistes d'Artés, criden l'atenció un seguit de cingles de color vermell intens que hi ha a l'altre costat de la Gavarresa.

Fa uns 34 milions d'anys aquesta zona formava part d'una gran plana que cap a ponent s'eixamplava per l'actual Aragó i arribava fins a Navarra; el Pirineu tot just s'estava formant i les muntanyes que teníem més a prop eren on ara hi ha el Vallès, des d'on baixaven cap a aquí els rius i rieres. Montserrat i el Massís de Sant Llorenç encara no s'havien aixecat. En aquella plana el clima era tropical, calorós tot l'any, amb fortes pluges estacionals i llargues sequeres, els rius sovint estaven totalment secs però quan revenien arribaven a la plana carregats de sediments. La grava i la sorra corrien per les lleres i tan sols arribaven on l'aigua tenia prou empenta, mentre que l'aigua sortida de mare inundava tota la plana de forma tranquil·la, tan sols amb força per arrossegar-hi sorra fina, llim i argila. Com que aquella plana no tenia sortida al mar l'aigua acabava en llacunes temporals o permanents que hi havia a les parts més baixes de la conca. Cada inundació deixava aquí una nova capa de sediments que passada la pluja s'anaven assecant i durant la llarga estació seca l'exposició al sol, la calor i l'oxigen de l'aire oxidaven el ferro que contenien aquells materials, que quedaven acolorits per aquest òxid. Aquells sediments, ara consolidats, els veiem als cingles convertits en lutites i gresos, testimoni de les inundacions i sequeres que es van anar repetint durant centenars de milers d'anys, amb un gruix que arriba als 1.000 metres. Es tracta de roques sedimentàries continentals, ja que els sediments que les van originar no es van dipositar al mar sinó terra endins.

Aquesta unitat geològica es va batejar com a Formació Artés, però aquests materials els trobem en molts llocs del Bages i el Moianès. Per què hi ha aquest reguitzell de cingles germans? Fa molts milers d'anys la Gavarresa encara no havia excavat tan profundament la vall i en aquesta zona la riera passava més al sud; durant l'Holocè, el darrer període geològic, s'ha anat desplaçant cap al nord mentre que aprofundia la vall, deixant per on passava terrenys al·luvials, els més antics dels quals són a prop de la població d'Artés, i els més moderns a la Plana dels Rials, just al davant dels cingles. A les graveres de la propera Serreta s'han explotat aquells materials durant molts anys. En el seu desplaçament cap al nord la riera ha anat retallant la base del que s'anomena les costes de Vilassoleiat, on els torrents que en baixen han excavat les petites valls adaptant-se al nivell de la Gavarresa, mentre que els interfluvis han estat tallats per la riera formant cingles. Els balços són de formació recent i la seva evolució és geològicament ràpida: els materials són poc resistents a l'erosió, si la riera passa pel peu del cingle el va excavant formant una balma que s'esfondra aviat, el runam cau a la llera i a la propera crescuda l'aigua se l'emporta, el procés continua i el balç manté la seva verticalitat.

[despiece]**Nom del paratge:** Cingles de la Gavarresa.

Situació geogràfica: A la riba dreta de la Gavarresa, prop d'Artés. El camí més practicable és el que porta des de la carretera B-431 a la masia de Fussimanya, des d'on ens hi podrem acostar.

Situació geològica: La zona forma part de la Depressió Geològica de l'Ebre.

Importància geològica: Són talls geològics naturals que permeten l'observació d'unes de les roques sedimentàries continentals més característiques del Geoparc.

Materials geològics: Gresos i lutites d'origen continental. Sovint s'hi observen vetes i nòduls de guix.

Edat de la formació: La roca es va originar a finals del període Eocè i principis de l'Oligocè i els cingles són recents, només tenen uns milers d'anys.

Curiositats: Es va batejar com a Formació Artés per la proximitat d'aquesta vila, tot i que els cingles, pertanyen al terme de Sallent.[/despiece]

